

2. Микитенко М.В. Гендерна рівність, як основа доступності до освіти. *Соціально-гуманітарні виміри правової держави: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції* (м. Дніпро, 30 квітня 2021 р.). Дніпро: Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ, 2021 р. С. 177-179.

3. Бахмач А. Гендерні практики міжнародного досвіду. *Humanities Studies*. 2024 р. Випуск 18 (95). С. 9-17.

4. Коваль Г. Гендерна рівність в освіті. *Реалізація гендерної політики на сучасному етапі розвитку сектору безпеки і оборони України: стан, проблеми, перспективи: тези III Міжнародної науково-практичної конференції* (Хмельницький, 29 квітня 2021 року). Хмельницький: Видавництво НаДпсу, 2021 р. С. 196-199.

Балюк І.А.,
к.ю.н., доцентка, доцентка кафедри приватного права,
Київський національний економічний університет
імені Вадима Гетьмана

ПРОБЛЕМИ РІВНОСТІ

У ст. 1 Загальної Декларації прав людини сформульовано: «Всі люди народжуються вільними і рівними у своїй гідності та правах». Стаття 21 Конституції України наголошує: «Усі люди є вільні і рівні у своїй гідності та правах. Права і свободи людини є невідчужуваними та непорушними».

Людина, як учасник суспільних відносин, існує в царині соціальних умов. Поряд з цим та насамперед людина є біологічна істота, життя якої проходить із правилами біологічної системи. Без врахування останньої неможливо визначити рівність суспільних та різноманітних соціальних, правових, економічних тощо умов.

Згідно зі статтею 23 Конституції України кожна людина має право на вільний розвиток своєї особистості, якщо при цьому не порушуються права і свободи інших людей, та має обов'язки перед суспільством, в якому забезпечується вільний і всебічний розвиток її особистості. Стаття 24 Конституції України продовжує: «Громадяни мають рівні конституційні права і свободи та є рівними перед законом».

Не може бути привілеїв чи обмежень за ознаками раси, кольору шкіри, політичних, релігійних та інших переконань, статі, етнічного та соціального походження, майнового стану, місця проживання, за мовними або іншими ознаками. Рівність прав жінки і чоловіка забезпечується: наданням жінкам рівних з чоловіками можливостей у громадсько-політичній і культурній діяльності, у здобутті освіти і професійній підготовці, у праці та винагороді за неї; спеціальними заходами щодо охорони праці і здоров'я жінок, встановленням пенсійних пільг; створенням умов, які дають жінкам можливість поєднувати працю з материнством; правовим захистом, матеріальною і моральною підтримкою материнства і дитинства, включаючи надання оплачуваних відпусток та інших пільг вагітним жінкам і матерям.

Ця невелика за змістом стаття містить доволі великий (але невичерпний) перелік біологічних та соціальних аспектів, які не можна не враховувати, коли ідеться про рівність. Так, людина має право на вільний розвиток своєї особистості. Втім кожна людина індивідуальна за своїм біологічним (навіть гомозиготні близнюки) станом, що викликає нерівні можливості у подальшому розвитку навіть за рівним соціальним становищем.

Забезпечення державою людині вільного розвитку та рівності перед законом ще не є гарантією доступу всіх до всього. Насамперед у суспільстві потрібно виховати гідне ставлення до всіх членів суспільства за умови гідної поведінки самих членів суспільства. У першу чергу, таке ставлення має будуватися на моральних цінностях, дотримання котрих забезпечується

правовими нормами. Починати виховувати гідну людину в гідному суспільстві треба з дитинства.

Держава може і повинна створювати рівні умови доступу всім громадянам до всіх соціальних, економічних, культурних тощо відносин/інститутів, бажано не у спеціальних закладах, а в загальних інституціях.

Досягнути повної рівності неможливо, а у згаданій статті 24, коли ідеться про забезпечення рівності жінки і чоловіка, перелічуються умови, які треба створити для жінок для поєднання праці з материнством. Економічні та соціальні відносини держави не настільки розвинуті (та ще з огляду на воєнний стан), щоб роботодавці дотримувалися конституційних засад рівності.

Конституційні норми – норми прямої дії. Чинне законодавство забезпечує втілення на практиці проголошених принципів рівності. Без просування залучення громадянського суспільства, яке має права та можливості впливу на створення становища, коли людські цінності переважають, важко буде створити державу рівних можливостей.

Богдан Б. В.,
к.ю.н., доцентка, професорка кафедри
публічного та міжнародного права,
Київський національний економічний університет
імені Вадима Гетьмана

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РІВНИХ ПРАВ ТА МОЖЛИВОСТЕЙ ЖІНОК І ЧОЛОВІКІВ У СФЕРІ ОСВІТИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

В Україні вже досить значний період реалізується державна політика щодо забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків. Про це свідчить прийняття у 2005 році Закону України «Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків» [1], метою якого визначено